

PUBLICACIÓ DELS DIETARIS DE MARIÀ MANENT

>>>

contrapunt de l'activitat humana, la caòtica –en el sentit bíblic– activitat de la guerra, que en separa, i que, tot i present al dietari d'aquells anys, és absent de la tria.

A flor d'oblit: Dietari dispers (1918-1966) és una nova tria de fragments del dietari, que es fixa tant en els anys de joventut com en els de maduresa, bo i deixant de banda els anys de la Guerra Civil.

El vel de Maia: Dietari de la Guerra Civil (1936-1937) és el volum més conegut i guardonat dels dietaris. Tot recollint gairebé totes les anotacions dels anys de la Guerra –en realitat, 1937, 1938 i 1939, ja que el 1936 queda dins d'una de les llacunes dels dietaris–, podríem dir que suposa la superació de *Montseny. Zodíac d'un paisatge*, ja que incorpora, ara completes i en el seu context, totes les notes de natura que havien estat publicades en aquell primer volum. Assísim, doncs, plenament, a la gran dualitat home/natura, que és contraposició entre l'ordre i el caos, la finitud i la infinitud, la presència palpable i l'absència de Déu. Enmig de l'ensulsiada del món humà que suposa la guerra, la natura és un indret d'acolliment, garantia de la pervivència de la presència divina en el món. L'obra va guanyar l'edició de 1974 del premi Josep Pla, i va ser publicada a Destino l'any següent.

Finalment, *L'aroma de l'arc: Dietari dispers (1919-1981)* és una tria semblant a *A flor d'oblit*, en el sentit que centra l'atenció en els anys de joventut i maduresa. L'any 1982, el de la seva publicació, *L'aroma de l'arc* va rebre el premi de la Generalitat de Catalunya al millor llibre de creació de l'any.

Els motius d'aquesta publicació dispersa en el temps i sempre parcial dels dietaris cal cercar-lo en la voluntat de Marià Manent, que tenia uns certs dubtes d'una banda sobre l'interès literari del material i de l'altra sobre la conveniència, des d'un punt de vista tant literari com moral, de donar-lo a conèixer. En qual-sevol cas, el fet que el mateix Manent inclogués noranta-un fragments del dietari a l'*Antologia* poètica que Edicions Proa va publicar per commemorar el seu vuitantè aniversari ens mostra que aquests dubtes es matisen amb el temps i que mai no abasten la totalitat de l'obra.

LECTURA UNITÀRIA

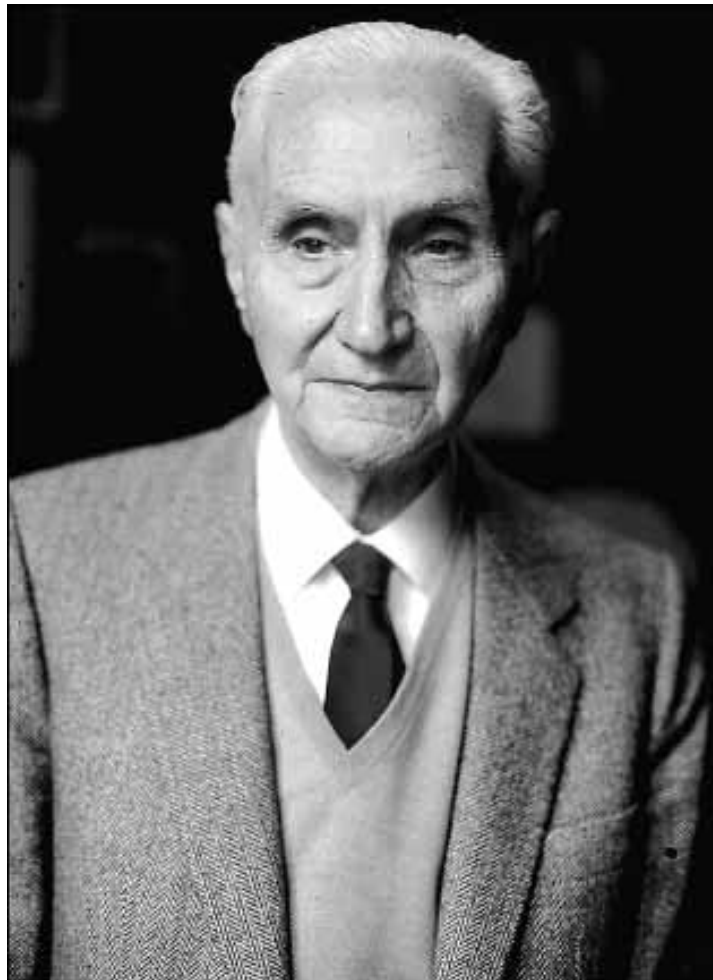
La voluntat d'aquesta edició dels dietaris, amb què Edicions 62 inicia la publicació de les obres completes de Marià Manent, és la d'oferir un text de lectura unitària, és a dir, no una edició crítica (que en un cas com aquest hauria pogut resultar francament feixuga), sinó un text destinat a ser llegit com a tal, d'una manera unitària, assequible i fiable. Per fer-ho, s'han fusionat els tres volums publicats en vida

de l'autor (*A flor d'oblit*, *El vel de Maia* i *L'aroma de l'arc*), tot prescindint de *Montseny. Zodíac d'un paisatge* pels motius més amunt esmentats. Per fer-ho, ha estat necessari intervenir sobre el text per tal d'unificar determinats criteris del text, com ara l'ús de les cursives, i corregir algunes errades de les edicions anteriors.

El text queda dividit en tres cossos vivencials i temàtics: els anys de joventut, entre 1918 i 1933, viscuts entre Premià de Dalt i Barcelona; els anys de la Guerra Civil, viscuts entre Viladrau i Barcelona; i els anys de maduresa i vellesa, entre l'Aleixar i Barcelona (1940-1981). Cada fragment, a més, va identificat segons de quin dels tres llibres anteriors prové. Finalment, cosa especialment valuosa en una obra d'aquestes característiques, un índex onomàstic i un de

la volguda serenitat d'un home que sap cercar l'equilibri en l'observació de la natura i en la màgia inefable de les coses petites abans de girar els ulls cap a les misèries del món. Un home, crec, profundament escèptic pel que fa a la condició humana, però que no permet que l'escèpticisme li enteli una molt personal forma de bonhomia. Dóna fe del seu temps, d'esdeveniments socials i literaris, d'encontres amb personatges de gruix (Valéry, Ruyra, Ors, Carner, Bofill i Mates, Miró...), dels quals coneixerem la dimensió intel·lectual, però també la més humana i anecdòtica, com quan se'ns parla d'uns deliciosos torrons de rovell d'ou fets segons la fórmula de la tia del poeta Vinyoli.

Hi ha qui ha trobat en aquesta bonhomia i aquesta contemplació de la natura

ROBERT RAMOS

S'han editat en un sol volum tres dietaris de Manent

toponímic proporcionen al lector tota mena de pistes i guiatges.

Assenyalem, finalment, la qualitat material de l'edició, amb tapa dura, un paper com Déu mana, uns marges raonables, un tipus de lletra net, una enquadernació robusta i fins i tot un d'aquells cordons per marcar les pàgines que semblaven haver desaparegut del món editorial. Això, dit així, pot semblar anecdòtic, però un llibre com aquest, que a més de llegit serà sovint fullejat a la recerca d'alguna dada o algun detall, és important que no se'ns desfaci entre les mans.

CONTINGUT DEL LLIBRE

I què trobarà aquest lector als *Dietaris* de Marià Manent? Bàsicament, la descripció d'un temps incert, ple d'atzucacs i d'amenaçes, però viscut des de

una tebior censurable de Manent davant els fets terribles del temps que li va tocar viure. No ho crec així. És més: en els dietaris dels anys de la Guerra, la denúncia de l'horror que destrueix el país adquireix, en ser enfocada per la mirada amable del poeta, un ressò encara més terrible. Entre els bells pins para-sol com borles d'empolvorar i les flors de les ginesteres, retronen els canons, llunyans però cada cop més a prop, dia rere dia. Quina xifra millor de la catàstrofe que aquest violent contrast?

Home del seu temps i tots els temps, escèptic però mai cínic, Marià Manent ens permet en els *Dietaris* mirar a través dels seus ulls el que fou el seu temps. Un temps amb personatges coneguts i anònims, amb preses de posició i amb fugides. Acostem-nos-hi i mirem.

Breu diccionari de dietaris catalans moderns

D. SAM ABRAMS

Blai Bonet, *Els ulls. Diari primer*. Pòrtic. Barcelona, 1973.

Un dels gran dietaris de la literatura catalana moderna, que ha quedat a l'ombra de la producció poètica i narrativa de l'autor. És inadmissible que *Els ulls. Diari primer* (1973) i *La mirada. Diari segon* (1975) estiguin exhaurits, i *La motivació i el film* (1990) i *Pere Pau* (1992) hagin tingut una acollida tèbia. Caldria rescatar aquest text publicant-ne els quatre llibres originals en un sol volum. Cinc estrelles.

Isidor Cònsul, *Cinc estacions. Un dietari. La Magrana*. Barcelona, 1998.

Un dietari elaborat a partir de materials ben diversos i ordenats segons les estacions dels anys 1995 i 1996. Tot el text gira entorn d'un sol tema: la cultura, vista des d'angles ben diferents com ara la literatura, els viatges, la música, la gastronomia, costums i festes populars, la història...

Feliu Formosa, *El present vulnerable. Diaris I (1973-1978)*. La Magrana. Barcelona, 1997.

Premi de la Crítica Serra d'Or 1980 al millor llibre de memòries. Un dels dietaris més purs de la literatura catalana pel que fa a la immediatesa de l'escriptura i la sinceritat i autenticitat amb què s'expressa l'autor. Un llibre de gran humanitat i cultura, escrit en una prosa modèlica. Aquesta edició recull la segona edició revisada del text. Hem d'esperar (o pregar) que apareguin més volums dins la sèrie. Cinc estrelles.

Joan Fuster, *Diari 1952-1960*. Edicions 62. Barcelona, 1969.

Curt i ras: el dietari intel·lectual més important de la literatura catalana moderna. Intel·ligent, penetrant, mordaç, culte... Un altre dietari fonamental,

que malauradament no ha estat prou ben valorat pels crítics i lectors, sobretot fora de València. Cinc estrelles.

Tomàs Garcés, *El temps que fuig*. [dins] *Prosa completa*, I. Columna. Barcelona, 1988.

Josep Pla va identificar Tomàs Garcés com un prosista de gran valor i aquest dietari fa bo el comentari del senyor de Llofriu. Una prosa àgil, sensible, poètica per explicar-nos cinquanta anys de la vida de l'autor, 1933-1983, destil·lats en anotacions sobre records, somnis, idees, esdeveniments culturals, lectures i moltes altres coses. Un llibre a freqüentar de cara al centenari Garcés l'any vinent. Cinc estrelles.

Gaziel (Agustí Calvet), *Meditacions en el desert (1946-1953)*. Edicions Catalanes de París. París, 1974.

Un diari polític. Evidentment el desert del títol fa referència al món resclós de la primera postguerra vist des de Madrid, on vivia l'autor durant els anys que recull el dietari. El mateix autor reconeixia que era un llibre "aspre, punxant i amarat d'amargor" i Josep Benet, curador de la primera edició íntegra del text, afegia: "És el llibre polític més dur i acusador de Gaziel, l'actualitat del qual perdura". Una peça clau i fonamental del dietarisme català. Cinc estrelles.

Pere Gimferrer, *Dietari complet, 1 (1979-1980) i 2 (1980-1982)*. Edicions 62. Barcelona, 1995, 1996, respectivament.

Una impecable i impagable sèrie d'articles de periodisme literari mal disfressada de dietari. Cinc estrelles.

Marià Manent, *Dietaris*. Edicions 62. Barcelona, 2000.

Vegeu la crítica en aquest mateix suplement. Cinc estrelles.

Miquel Pairoli, *Paisatge amb flames*. Columna. Barcelona, 1990.

El primer dels dos dietaris d'aquest autor fins el moment. Aquest breu però substancios text és una tria d'anotacions sobre literatura, paisatge i pensament de l'autor que comprèn els anys 1981-1989, corregides i agrupades sense dates.

>>>